

Dosarul nr. 3-4/23
2-23003889-01-3-09012023

DECIZIE
În numele Legii

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

01 august 2023

mun. Chișinău

Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Ion Guzun

cu participarea grefierului

Alexandru Toma

examinând în ședință de judecată publică, în procedura contenciosului administrativ, cererea de contestare depusă de Holban Vladislav împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor privind anularea deciziei nr. 7 din 21 decembrie 2022 cu privire la candidatura lui Holban Vladislav și dispunerea reevaluării candidatului

constată :

Argumentele participanților la proces:

La 9 ianuarie 2023, Holban Vladislav a depus cerere de contestare împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, prin care a solicitat admiterea acțiunii, anularea deciziei Comisiei de evaluare nr. 7 din 21 decembrie 2022 și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului.

În motivarea acțiunii a invocat că la 2 noiembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, a depus la Consiliul Superior al Magistraturii, dosarul de participare pentru a candida la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii. Însă, Adunarea Generală a Judecătorilor, preconizată pentru data de 3 decembrie 2021 nu a avut loc, fiind amânată pentru o perioadă nedeterminată.

Ulterior, a fost adoptată Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, prin care a fost instituit un filtru suplimentar și anume evaluarea de către Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, mecanism care la momentul depunerii dosarului nu a existat. Însă, a remis succesiv răspunsurile și a prezentat Comisiei de evaluare documentele solicitate.

A indicat că la 21 decembrie 2022, a fost adoptată decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 7 cu privire la candidatura lui Holban Vladislav, prin care s-a decis că candidatul nu corespunde criteriilor de integritate întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară.

A notat că decizia nominalizată i-a fost adusă la cunoștință, prin intermediul poștei electronice, doar la 4 ianuarie 2023.

A invocat că decizia nr. 7 din 21 decembrie 2022, este una neîntemeiată, superficială și emisă cu depășirea competenței organului emitent.

Cu privire la veridicitatea informațiilor aferente veniturilor soției declarate de candidat în declarațiile sale anuale pentru anii 2017-2021, care se pretinde că nu au fost înlăturate de candidat, a explicat că această concluzie a fost generată de veniturile obținute de soția lui în cadrul desfășurării activității de întreprinzător, în bază de patentă, care au fost declarate în declarațiile anuale depuse la Autoritatea Națională de Integritate.

A relevat că cadrul legislativ permite activitatea în baza patentei de întreprinzător asupra cărora nu se impune obligația de ținere a evidenței contabile și financiare, efectuarea operațiilor de casă și decontărilor. Însă, legislatorul prin adoptarea Legii nr. 26 din 10 martie 2022, nu a ajustat cadrul legislativ existent, și prin neclaritatea legii, a lipsit reclamantul de posibilitatea de a promova procesul de evaluare, ori Comisia a solicitat prezentarea unui raport suplimentar de ținere a evidenței fiscale, neprevăzute de lege, ceea ce a dus la înlăturarea oricărei șanse de a promova evaluarea.

Referitor la constatarea Comisiei de evaluare privind neexplicarea de către candidat a surselor mijloacelor financiare și subevaluarea investițiilor pentru deschiderea afacerii soției, a subliniat că această concluzie a fost motivată pe faptul că „candidatul a prezentat și două extrase de cont ale SRL „xxxxx” care arată operațiuni bancare/fluxuri de numerar, inclusiv depuneri bănești în numerar, în perioada noiembrie 2021 - octombrie 2022, însă aceste extrase nu au explicat sursa solicitată de Comisie cu privire la acei 180 000 de lei. În plus, Comisia a luat act de faptul că SRL „xxxxx” în perioada 2011-2020 nu a înregistrat niciun venit impozabil la Serviciul Fiscal de Stat, iar pentru anul 2021 a înregistrat un venit de 1000 de lei.

A invocat că concluzia Comisiei indicată supra, este generată cu depășirea competenței sau lipsa atragerii unor experți în domeniul financiar și fiscal, fapt ce a generat o confuzie în examinarea actelor prezentate și respectiv o concluzie eronată.

Or, sursa mijloacelor financiare este dovedită prin bonurile fiscale existente, la care Comisia a avut acces, a fost raportată lunar la instituțiile fiscale și au fost obiectul impunerilor fiscale.

A susținut că SRL „xxxxx” este subiect de drept distinct care desfășoară activitate de întreprinzător și poartă răspundere proprie conform legii, iar transferarea unor dubii a acestui subiect de drept în adresa reclamantului este contrară principiului răspunderii personale.

La fel, a invocat dezacordul și cu concluzia Comisiei precum că există dubii serioase cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate financiară, în ceea ce privește sursele mijloacelor financiare pentru procurarea de către familia rudei apropiate a candidatului a două apartamente în 2017 și acordarea unui împrumut de către aceeași rudă apropiată candidatului în 2018.

A explicat că Comisiei i-au fost prezentate probe privind veniturile obținute de către părinții lui, care acoperă cheltuielile constatate, inclusiv și declarația fiscală a mamei din 20 decembrie 2021, emisă de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția de Administrare Centru, prin care se confirmă obținerea de către aceasta a veniturilor pentru perioada 2015-2020 în mărime de 995 747,89 de lei, iar pentru anul 2018 când a fost oferit împrumutul a fost obținut un venit declarat în mărime de 386 074,75 de lei, fapt care nu a fost luat în considerare de către Comisie, nefiind motivată omiterea acestor venituri, Comisia făcând referire doar la veniturile obținute de către tatăl reclamantului.

A relevat că netemeinicia actului contestat este confirmată prin constatarea Autorității Naționale de Integritate, care prin procesul-verbal nr. 985/19 din 2 decembrie 2022, a stabilit lipsa aparenței de încălcare a regimului juridic al declarării averilor și intereselor personale pentru anul 2021.

A mai susținut că actul supus contestării urmează a fi anulat și prin prisma încălcării procedurii, ori procedura în fața autorităților publice a Republicii Moldova se efectuează în limba română, la caz însă a fost efectuată într-o altă limbă, fără a-i oferi posibilitatea de a se apăra în limba pe care o posedă și nici nu i-a fost adusă la cunoștință persoana care a efectuat traducerea pentru a stabili imparțialitatea acesteia și a-i da posibilitate să stabilească posibile conflicte de interese precum și de a verifica competența acesteia.

A insistat că, Comisia și-a depășit competența în procesul evaluării și a dispus publicarea audierii candidatului în lipsa acordului lui, fapt ce a generat o serie de publicații în mass-media unde s-au referit expres la informația obținută din cadrul audierilor.

În opinia reclamantului, toate concluziile Comisiei în privința persistenței dubiilor asupra integrității candidatului se bazează pe unele presupuneri care nu sunt confirmate documentar, fapt ce duce la anularea actului contestat.

La fel, a comunicat că incident speței este și principiul securității raporturilor juridice, la caz a celor de muncă.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 119, 166-168, 174, 177 Cod de procedură civilă, art. 20, 93, 171-172, 177, 189, 206 alin. (1) lit. a), 211-212 Cod administrativ, art. 216, 219, 2191, 220 Cod civil, art. 13-14 din Legea nr. 26 din 10

martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

La 16 ianuarie 2023, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor a depus referință, prin care a solicitat respingerea cererii de contestare înaintate de Vladislav Holban.

În motivarea referinței, pârâta a invocat că și-a executat cu diligență și bună-credință toate obligațiile prevăzute de Legea nr. 26 din 10 martie 2022. Iar, sarcina probațiunii trece asupra candidatului pe parcursul procesului de evaluare, însă, odată cu apariția unor neclarități și în scopul elucidării acestora, Comisia de evaluare oferă candidatului posibilitatea de a prezenta date și informații suplimentare.

A menționat că procesul de evaluare a integrității, dar și decizia, nu afectează statutul profesional al candidatului, or efectul juridic al deciziilor Comisiei este expres și exhaustiv stabilit de lege, iar candidatul poate refuza publicarea deciziei Comisiei.

A indicat că decizia reprezintă o constatare a existenței unor dubii serioase cu privire la conformitatea reclamantului cu criteriile de integritate etică și financiară și nu reprezintă o constatare a lipsei de conformitate cu aceste criterii. Iar, oportunitatea deciziei nu poate fi obiect al controlului judiciar.

A invocat că reclamantul acuză Comisia de evaluare, fără probe, precum că decizia afectează continuitatea activității acestuia în funcția de judecător, depășește cadrul legal pentru care a fost constituită, concluziile au fost emise cu depășirea competenței și că la emiterea deciziei, nu s-ar fi luat în considerare anumite circumstanțe.

Cu referire la suma declarată a veniturilor soției candidatului din activitatea în baza patentei de întreprinzător în ultimii 5 ani, a indicat că de către Comisie nu a fost solicitată prezentarea unui raport suplimentar de ținerea evidenței fiscale. Or, Comisia de evaluare a solicitat orice documente care să confirme sumele pe care candidatul le-a declarat în declarațiile sale anuale privind veniturile soției lui în ultimii cinci ani.

A specificat că pretinsa imperfecțiune și neajustare a cadrului legislativ existent invocată de către reclamant este irelevantă în contextul prezentei cauze, or sarcina instanței de judecată este de a aplica legea în vederea emiterii unei soluții, însă nu de a aprecia cât de perfectă sau nu este legea aplicabilă.

A evidențiat că Comisia de evaluare nu era obligată să atragă experți în domeniul financiar și fiscal. Or, prevederile Legii nr. 26 din 10 martie 2022, nu stabilesc obligația Comisiei de evaluare de a atrage experți, inclusiv în domeniul financiar și fiscal, mai mult Comisia de evaluare apreciază materialele acumulate după intima sa convingere și niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea acestora de către Comisie.

La fel, a afirmat că reclamantul se contrazice, astfel deși acesta pretinde că nu au fost atrași experți în domeniul financiar și fiscal, reclamantul își formează propriile concluzii, stabilind că s-a dovedit, totuși, sursa mijloacelor bănești prin bonurile fiscale existente.

A precizat că sunt irelevante constatările Autorității Naționale de Integritate din procesul-verbal nr. 985/19 din 2 decembrie 2022, deoarece Comisia de evaluare nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv.

Suplimentar, a notat că actele prezentate de către reclamant cu privire la constatările altor organe sunt irelevante, inclusiv din motiv că se referă doar la o anumită perioadă, și nu la întreaga perioadă verificată de către Comisie.

Cu privire la pretensele încălcări de procedură, alecate de reclamant în acțiune, pârâta a subliniat că prevederile Legii nr. 26 din 10 martie 2022, nu stabilesc careva cerințe în ceea ce privește limba oficială utilizată în procesul de evaluare. Iar, toată comunicarea între Comisia de evaluare și candidatul Vladislav Holban a avut loc în limba română, fapt confirmat prin materialele dosarului.

Totodată, în cadrul audierii reclamantului, acesta a avut posibilitatea de a se expune în limba română și să primească toate întrebările la fel în limba română, direct sau prin intermediul traducătorului. Iar pe platforma www.youtube.com sunt disponibile înregistrările audierii reclamantului atât în varianta română, cât și engleză, acesta având posibilitatea de a le analiza și a verifica dacă au existat careva erori de traducere.

A notat pârâta că Comisia de evaluare nu și-a depășit competența în procesul de evaluare prin faptul că a dispus publicarea audierii candidatului în lipsa acordului acestuia, or, caracterul public al audierilor este stabilit expres prin Legea nr. 26 din 10 martie 2022, nefiind necesar acordul candidatului pentru publicarea înregistrării audierii, însă, reclamantul putea solicita Comisiei de evaluare desfășurarea audierii în ședință închisă sau să refuze participarea la audieri, drept de care nu a făcut uz.

Totodată, a explicat că pct. 36 din Opinia Comisiei de la Veneția (Avizul nr. 1069/2021), se referă la publicarea deciziei de promovare/nepromovare a candidatului, nu și la publicarea audierii candidatului.

La 6 februarie 2023, Holban Vladislav a depus o cerere în temeiul art. 12¹ CPC, prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate: 1) a sintagmei „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat” din art. 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și 2) a sintagmei „nu depinde” din art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Prin încheierea din 6 februarie 2023 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă parțial cererea lui Holban Vladislav cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, fiind ridicată excepția de neconstituționalitate a sintagmei „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat” din art. 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

A fost remisă Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea lui Holban Vladislav, în vederea examinării constituționalității sintagmei „dacă constată

existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat” din art. 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor. În rest cererea a fost respinsă.

Curtea Constituțională prin hotărârea din data de 14 februarie 2023 a admis excepțiile de neconstituționalitate ridicate inclusiv de Vladislav Holban, parte în dosarul nr. 3-4/2023, a declarat neconstituțional textul „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat” din articolul 14 alin. (8), lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor. Până la modificarea legii de către Parlament, completul special al Curții Supreme de Justiție, la examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei de evaluare, va putea dispune reevaluarea candidaților nepromovați dacă va constata (a) că în cadrul procedurii de evaluare au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și (b) că există circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării de către candidat.

În ședința de judecată 4 aprilie 2023, reclamantul Holban Vladislav a înaintat o cerere prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Prin încheierea din 4 aprilie 2023 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă cererea lui Holban Vladislav cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a:

- „- termenilor „grav”, „reprobabile” și „inexplicabile” din art. 8 alin. (2) lit. a);
- sintagmei: „în ultimii 15 ani” din art. 8 alin. (4) lit. b);
- termenului „nu” din art. 8 alin. (6) (potrivit căruia: „În aprecierea criteriilor prevăzute la alin. (2) – (5) și în luarea unor decizii cu privire la acestea, Comisia de evaluare nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv”);
- art. 12 alin. (4) lit. d) în măsura în care este interpretat că persoana „are dreptul să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa, dacă a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior,, până la audiere de către Comisia de evaluare;
- sintagmei „dubii serioase” din art. 13 alin. (5) (potrivit căruia „se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată”);
- sintagmei „decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs” din art. 13 alin. (6);
- art. 14 alin. (6) (potrivit căruia „cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor

Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv”);

toate din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

A fost remisă Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea lui Holban Vladislav, în vederea examinării constituționalității a termenilor „grav”, „reprobabile” și „inexplicabile” din art. 8 alin. (2) lit. a); sintagmei: „în ultimii 15 ani” din art. 8 alin. (4) lit. b); termenului „nu” din art. 8 alin. (6) (potrivit căruia: „În aprecierea criteriilor prevăzute la alin. (2) – (5) și în luarea unor decizii cu privire la acestea, Comisia de evaluare nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv”); art. 12 alin. (4) lit. d) în măsura în care este interpretat că persoana „are dreptul să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa, dacă a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior,, până la audiere de către Comisia de evaluare; sintagmei „dubii serioase” din art. 13 alin. (5) (potrivit căruia „se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată”); sintagmei „decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs” din art. 13 alin. (6); art. 14 alin. (6) (potrivit căruia „cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv”) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Prin Decizia Curții Constituționale nr. 42 din 6 aprilie 2023 au fost declarate inadmisibile sesizările cu privire la excepțiile de neconstituționalitate a prevederilor Legii nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, după cum urmează:

- (a) a cuvintelor „grav”, „reprobabile” și „inexplicabile” din articolul 8 alin. (2) lit. a);
- (b) a textului „în ultimii 15 ani” din articolul 8 alin. (4) lit. b);
- (c) a textului a textului „ori a persoanelor specificate la articolul 2 alin. (2)” din articolul 8 alin.(5) lit.c);
- (d) a textului „nu depinde” din articolul 8 alin. (6);
- (e) a textului „să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa, dacă a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior” din articolul 12 alin. (4) lit. d);
- (f) a textului „dubii serioase” din articolul 13 alin. (5);
- (g) a textului „[d]ecizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic

pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs” din articolul 13 alin. (6);

- (h) a textului „[c]ererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv” din articolul 14 alineatul (6);
- (i) a textului „admiterea cererii de contestare, dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat, și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisia de evaluare” din articolul 14 alineatul (8) lit. b);
- (j) a textului „[d]ecizia completului de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție este irevocabilă din momentul emiterii” din articolul 14 alineatul (9).

În ședința de judecată, reclamantul Holban Vladislav, a susținut cererea de contestare împotriva deciziei nr. 7 din 21 decembrie 2022 cu privire la candidatura lui Holban Vladislav, solicitând admiterea acesteia, pe motivele de fapt și de drept invocate în cerere și explicațiile oferite instanței.

În ședința de judecată, reprezentanții Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, avocatul Roger Gladei și Cernei Valeriu au susținut argumentele invocate în referința depusă, solicitând respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Aprecierea instanței.

Audiind părțile, și reprezentanții lor, examinând actele dosarului administrativ și cel judiciar, completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție constată că acțiunea este admisibilă și întemeiată, din următoarele motive.

Termenul de examinare a acțiunii

Conform art. 14 alin. (7) din Legea nr. 26/2022, prin derogare de la prevederile art. 195 din Codul administrativ nr. 116/2018, cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se examinează în decurs de 10 zile.

Prin dispoziția Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție, nr. 29 din 29 martie 2022, modificată prin dispoziția nr. 35 din 14 aprilie 2022, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, a fost instituit complet de judecată special format din: Vladimir Timofti – președinte, judecător; Ala Cobăneanu și Svetlana Filincova – judecători, Dumitru Mardari – judecător supleant.

Materialele dosarului atestă că la 9 ianuarie 2023, reclamantul a înregistrat prezenta contestație (f. d. 1, vol. I).

Prin încheierea din 10 ianuarie 2023 a Curții Supreme de Justiție, cererea de chemare în judecată a fost primită spre examinare, iar participanții au fost convocați în ședință pentru data de 24 ianuarie 2023 (f. d. 33-35, vol. I).

La 16 ianuarie 2023, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor a depus referința (f. d. 50-65, vol. I).

Prin încheierea din 16 ianuarie 2023 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă declarația de abținere a unui membru al completului de judecată special (f. d. 46-48, vol. I).

La 23 ianuarie 2023, reclamantul Holban Vladislav a depus cerere de amânare a ședinței de judecată din 24 ianuarie 2023 pentru a oferi posibilitatea de angajare a unui avocat, cauza fiind amânată pentru data de 2 februarie 2023 (f. d. 70-71, vol. I).

La 30 ianuarie 2023, reprezentatul pârâtului a luat cunoștință cu materialele cauzei (f. d. 80, vol. I).

La 1 februarie 2023, Holban Vladislav a luat cunoștință cu materialele cauzei (f. d. 82, vol. I).

La 1 februarie 2023, reclamantul Holban Vladislav a depus cerere de amânare a ședinței de judecată din 2 februarie 2023 pentru a lua cunoștință cu materialele cauzei, cauza fiind amânată pentru data de 6 februarie 2023 (f. d. 83-85, vol. I).

Tot, la 6 februarie 2023 Holban Vladislav a înaintat un demers, prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Prin încheierea din 6 februarie 2023 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă parțial cererea lui Holban Vladislav cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, fiind ridicată excepția de neconstituționalitate a sintagmei „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat” din art. 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (f. d. 137-141, vol. I).

Astfel, fiind anunțată întrerupere până la adoptarea de către Curtea Constituțională a unei soluții pe marginea sesizării privind excepția de neconstituționalitate (f. d. 136, vol. I).

La 22 februarie 2023 Curtea Constituțională a expediat în adresa Curții Supreme de Justiție copia hotărârii nr. 5 din data de 14 februarie 2023 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 (f. d. 145-156, vol. I).

La 2 martie 2023, în legătură cu plecarea în demisie a unor judecători prin dispoziția Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr. 34 din 2 martie 2023 Cu privire la modificarea dispoziției nr. 33 din 2 martie 2023 a fost schimbată componența completului de judecată special, prin urmare prezenta cauză a fost redistribuită unui alt judecător raportor (f. d. 164-167, vol. I).

Ședința de judecată din 6 martie 2023 a fost întreruptă până pe data de 14 martie 2023, fiind admisă cererea reclamantului de a acorda termen pentru a indica unde în materiale reclamantul a prezentat comisiei acte confirmative cu privire la veniturile la care el face trimitere în explicațiile sale.

În ședința de judecată din 14 martie 2023, în urma examinării cauzei, potrivit art. 14 alin. (9) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, instanța de judecată a adus la

cunoștință că emiterea deciziei va avea loc la 22 martie 2023, prin plasarea acesteia pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție.

Prin încheierea din 22 martie 2023 a Curții Supreme de Justiție a fost reluată din oficiu examinarea prezentei cauze în legătură cu schimbarea componenței completului special care a examinat cauza cu amânare fără dată (f. d. 229-231, vol. I).

Ulterior, ședința fixată pentru data de 28 martie 2023, a fost amânată în legătură cu solicitarea reclamantului Holban Vladislav de a discuta cu pârâtul încheierea unei tranzacții, pentru data de 4 aprilie 2023.

Prin încheierea din 4 aprilie 2023 a Curții Supreme de Justiție a fost reluată examinarea prezentei cauze în legătură cu schimbarea componenței completului special care a examinat cauza cu amânare fără dată (f. d. 241-244, vol. I).

Tot, la 4 aprilie 2023 Holban Vladislav a înaintat demers, prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate.

La 4 aprilie 2023, Completul special a examinat cauza în fond și a amânat pledoariile până la expunerea Curții Constituționale pe marginea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Curtea Constituțională prin decizia din 6 aprilie 2023 a declarat inadmisibile sesizările cu privire excepțiile de neconstituționalitate a prevederilor Legii nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

În legătură cu examinarea de către Curtea Constituțională a sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea Supremă de Justiție a stabilit ședința de judecată pentru data de 10 aprilie 2023, ora 16.00, cu citarea participanților la proces.

La 10 aprilie 2023 Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor a înaintat propunere de recuzare judecătorului Mariana Pitic.

Prin dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 66 din 10 aprilie 2022, în contextul intervenirii unei reacții prompte a autorităților statului la problema asigurării funcționalității Curții Supreme de Justiție, prin ajustarea cadrului normativ și consacarea în cuprinsul acestuia a unor mecanisme care ar permite soluționarea dificultăților legate de completarea provizorie a locurilor vacante de judecător la instanța judecătorească supremă, precum și luându-se act de acțiunile subsecvente ale Consiliului Superior al Magistraturii, care, urmare a intervențiilor legislative recent operate prin intermediul Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, în cadrul ședinței Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din 10 aprilie 2023 a examinat subiectul anunțării concursului pentru suplinirea, prin transfer temporar, a funcțiilor vacante de judecător la Curtea Supremă de Justiție, se revizuiesc măsurile specifice în domeniul justiției stabilite prin Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 64/2023, stabilindu-se că subpunctul 1.2 de la pct. 1 al dispoziției menționate se abrogă.

Prin dispoziția nr. 69 din 04 mai 2023 a Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție „Cu privire la modificarea dispoziției nr. 29 din 29 martie 2022”

a fost desemnat în calitate de membrul supleant în completul de judecată special pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, judecătorul Ion Malanciuc.

Cererea de recuzare înaintată judecătorului Mariana Pitic a fost repartizată în mod automat-electronic, prin intermediul PIGD, la 15 mai 2023 și a fost examinată în ședința de judecată din 23 mai 2023, ora 11.00, fiind amânată deliberarea și pronunțarea pe marginea cererii de recuzare pentru data de 25 mai 2023.

Prin încheierea din 25 mai 2023 a completului de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, a fost respinsă cererea de recuzare înaintată judecătorului Mariana Pitic, de către Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Participanții la proces au fost convocați pentru următoarea ședință de judecată stabilită pentru 07 iulie 2023, ora 10.00, pentru ascultarea pledoariilor.

În această ordine de idei, având în vedere cele enunțate supra, completul de judecată special notează că depășirea termenului de examinare a contestație în 10 zile, a fost influențat inclusiv de complexitatea cauzei, comportamentul părților la proces, care include pe cel al autorității pârâte, dificultatea dezbaterilor, demisiile în masă a judecătorilor Curții Supreme de Justiție și imposibilitatea formării completului special pentru judecarea cererilor de contestare.

Mai mult, durata de aflare pe rol a cauzei a fost condiționată inclusiv de asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, fapt ce nu poate fi privit drept tergiversare a examinării cauzei, deoarece judecarea cererii de contestare a avut ca scop respectarea dreptului garantat al părților la un proces echitabil, consfințit în articolul 38 din Codul administrativ și articolul 6 §1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

În cadrul ședinței de judecată din data de 07 iulie 2023, au fost ascultate pledoariile, și, conform art. 14 alin. (9) din Legea nr. 26/2022, a fost anunțată plasarea deciziei pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Aplicabilitatea Codului administrativ.

Completul de judecată special menționează că, în cadrul dezbaterilor judiciare, reprezentanții Comisiei au invocat neaplicarea cărților I și II din Codul administrativ la examinarea cauzelor pendinte pe rolul Curții Supreme de Justiție, argument care nu poate fi reținut din considerentele următoare.

Completul de judecată special reține că aplicarea Codului administrativ și limitele ei este o problemă de interpretare și aplicare a legii asupra căreia are competență Curtea Supremă de Justiție ca instanță de judecată competentă pentru examinarea acțiunii în contencios administrativ (DCC nr. 163 din 1 decembrie 2022, § 24, DCC nr. 2 din 18 ianuarie 2022, §19).

În primul rând, este necesar de a se explica de ce este aplicabil Codul administrativ procedurii de evaluare, dar și procedurii de contencios administrativ.

Din punct de vedere al conținutului normativ, Legea nr. 26/2022 cuprinde atât norme de drept public material, cât și norme de procedură administrativă și procedură a contenciosului administrativ.

În special, dispozițiile legale care reglementează definiția și condițiile de evaluare a integrității etice/financiare după natura lor constituie norme de drept administrativ material, care formează baza legală conform art. 21 alin. (1) din Codul administrativ pentru emiterea actului administrativ individual de către Comisie. Astfel, dispozițiile art. 8 alin. (1)-(4) din Legea nr. 26/2022 sunt norme de drept administrativ material.

Inițierea procedurii de evaluare este, conform art. 9 alin. (2) și art. 69 alin. (1) din Codul administrativ, o inițiere a procedurii administrative la cererea candidatului pentru una din funcțiile de membru în organele enumerate în art. 2 alin. (1) din Legea nr. 26/2022. Inițierea procedurii de contencios administrativ este condiționată, în conformitate cu prevederile art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, de revendicarea de către reclamant a încălcării unui drept prin activitatea administrativă.

Astfel, Completul de judecată special relevă că, decizia Comisiei de evaluare este un act administrativ individual în sensul art. 10 alin. (1) din Codul administrativ. Actul administrativ individual este rezultatul final al procedurii administrative.

Prin decizia Comisiei privind promovarea/nepromovarea evaluării de către candidat are loc finalizarea procedurii administrative conform art. 78 din Codul administrativ.

Mai mult decât atât, în nota informativă la Legea nr. 26/2022, autorii au indicat că „drept urmare a desfășurării activității sale, Comisia de evaluare va emite o decizie. Reieșind din faptul că decizia respectivă reprezintă un act administrativ, contestarea acesteia se va face conform prevederilor Codului administrativ nr. 116/2018 cu derogările exprese stabilite în prezentul proiect.”

Astfel, însăși legiuitorul a calificat decizia Comisiei de evaluare drept un act administrativ individual în privința căruia poate fi exercitată acțiunea în contencios administrativ.

Prin urmare, normele Codului administrativ privind procedura administrativă și instituția actului administrativ individual sunt aplicabile procedurii de evaluare, cu excepțiile prevăzute de Legea nr. 26/2022.

Completul de judecată special subliniază că, evaluarea candidaților pentru funcțiile de membru în organele enumerate în art. 2 alin. (1) din Legea nr. 26/2022 este prin natura sa un domeniu specific de activitate în sensul art. 2 alin. (2) din Codul administrativ.

Deși, Codul administrativ instituie o procedură administrativă și de contencios administrativ uniformă, totuși, conform art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte pot fi reglementate prin norme legislative speciale, dacă nu contravin principiilor Codului administrativ.

Normele speciale din Legea nr. 26/2022 nu exclude aplicarea cărților I și II, decât în privința unor aspecte, cum ar fi în special, inițierea procedurii

administrative, clarificarea stării fapt din oficiu, cvorumul și majoritatea, dreptul la audiere a candidatului, dar și altele. Sintagma „anumite aspecte” din art. 2 alin. (2) din Codul administrativ nu echivalează cu excluderea de la aplicare a Codului administrativ.

Așadar, în condițiile speței, excluderea integrală de la aplicare a cărților I și II este imposibilă din punct de vedere al rolului central și legăturii organice a Codului administrativ cu domeniile/subdomeniile dreptului administrativ.

Potrivit art. 14 alin. (6) din Legea nr. 26/2022, cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv.

Principiile care guvernează procedura contenciosului administrativ sunt reglementate în cartea I din Codul administrativ, în special art. 21-27 și art. 36-43. Între cartea I și II, și III, care reglementează procedura contenciosului administrativ, există o legătură organică și de substanță, ce nu poate fi negată sau exclusă sub nicio formă.

Controlul judecătoresc este un control de legalitate, care cuprinde în sine verificarea legalității temeiului formei activității administrative, corectitudinii interpretării noțiunilor juridice vagi, proporționalității egalității de tratament, imparțialității, securității juridice, motivării, exercitarea dreptului discreționar, dacă autoritatea este împuternicită să acționeze în baza acestui drept, protecția încrederii legitime în activitatea autorității și altele.

Din considerentele menționate supra, completul de judecată special respinge ca nefondat argumentul reprezentanților Comisiei de evaluare, precum că nu este aplicabilă cartea I și II din Codul administrativ. Or, aceasta ar însemna negarea respectării principiilor legalității, cercetării din oficiu, egalității de tratament, securității raporturilor juridice, proporționalității, imparțialității Comisei, bunei-credințe și altele.

Aplicarea normelor procedurii de contencios administrativ este condiționată de aplicarea aceluiași norme care se referă la procedura administrativă, cum ar fi obținerea probelor conform art. 220 alin. (1), 87-93 din Codul administrativ, notificările conform art. 223, 97-114 Codul administrativ, imparțialitatea conform art. 25 din Codul administrativ, recuzarea conform art. 202, 49-50 din Codul administrativ, formele activității administrative conform art. art. 5, 10-15 și 189 din Codul administrativ, conceptul de parte în procedura de contencios administrativ conform art. 204 și art. 7 din Codul administrativ, efectele juridice ale actului administrativ individual, *e.g.* funcția executorie a Deciziei Comisiei în calitate de act administrativ individual conform art. 171 alin. (4) din Codul administrativ, valabilitatea, obligativitatea și puterea lucrului decis a Deciziei Comisiei conform art. 139 alin. (2)-(4) și art. 140 din Codul administrativ și altele.

Neaplicarea cărții I și II din Codul administrativ ar echivala cu excluderea deciziei Comisei ca act administrativ individual, iar pe cale de consecință respingerea accesului la un control judecătoresc efectiv.

În această ordine de idei, completul de judecată special subliniază că, decizia Comisiei de evaluare este un act administrativ individual în sensul art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, deoarece este: 1) emisă de o autoritate publică; 2) este o decizie, dispoziție sau altă măsură oficială; 3) se referă la domeniul dreptului public; 4) este o reglementare; 5) se referă la un caz individual; 6) produce nemijlocit efecte juridice.

Din punct de vedere funcțional și organizatoric, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor este o „autoritate publică” în sensul art. 7, art. 10, art. 203 lit. a) și art. 204 din Codul administrativ, deoarece este creată prin lege, îndeplinește sarcini de drept public prin intermediul competenței reglementată în art. 8 din Legea nr. 26/2022, în vedere realizării unui interes public.

Completul de judecată special, mai accentuează că procedura administrativă de evaluare are o funcție de clarificare și orientare datorită caracterului procedural al acțiunii oficiale de evaluare a candidaților în funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii. Prin urmare respectarea principiilor, garanțiilor și regulilor de bază a procedurii administrative constituie o cerință înrădăcinată direct în conceptul statului de drept stipulat în art. 1 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova.

Astfel, prin Legea nr. 180 din 07 iunie 2023 s-a consolidat înțelegerea că, Comisia de evaluare este o autoritatea publică specifică în felul său, adică nu este persoană juridică de drept public, cu toate că în art. 7 din Codul administrativ, are o funcție universală, cuprinde și este definit conceptul de autoritate publică atât în sensul interpretat de Parlamentul Republicii Moldova, adică funcțional, organizațional cât și ca persoană juridică de drept public, după caz. Această concluzie rezultă și din pronumele nedeterminat „orice structură organizatorică” al art. 7 din Codul administrativ. Autoritatea administrativă pe lângă elementul de orice structură organizatorică sau organ, instituit/ă prin lege sau alt act normativ, realizare de interes public, îl conține și pe cel de regim public, care desemnează sarcinile și competențele, care oferă dreptul de a se impune cu forță juridică față de persoanele cu care intră în raporturi de drept autoritatea publică. O altă interpretare și aplicare ar însemna că activitatea Comisiei și deciziile ei nu sunt obligatorii ca acte administrative individuale, dar reprezintă acte juridice de drept privat. Completul de judecată special notează că, și o persoană privată poate fi autoritatea publică dacă prin lege îi sunt delegate sarcini ale autorităților publice și competențele corespunzătoare pentru realizarea lor. Mai mult, conform art. 72 alin. (6) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017, actul normativ de interpretare nu are efecte retroactive, cu excepția cazurilor când prin interpretarea normelor de sancționare se creează o situație mai favorabilă.

Completul de judecată special subliniază că, sarcinile Comisiei nu reprezintă domenii private de activitate dar publice, de aceea și a fost investită prin Legea nr. 26/2022 cu competențe care îi permite să se impună cu putere juridică în raport cu cei evaluați conform art. 8 din Codul administrativ. Completul de judecată special notează cu titlu de principiu că, nu poate fi confundat, din punct de vedere funcțional

și organizatoric, conceptul de autoritate publică cu cel de persoană juridică de drept public, în caz contrar s-ar exclude decizia Comisiei din conceptul de act administrativ individual.

Totodată, art. 2 alin. (2) din Codul administrativ reglementează condițiile de derogare prin norme legislative de la caracterul uniform al Codului administrativ pentru „anumite aspecte” de activitate administrativă. A reține argumentul că, Comisia nu este autoritate publică înseamnă a nega o realitate juridică că aceasta înfăptuiește activitate administrativă de drept public prin procedura administrativă și că, decizia ei este act administrativ individual supus controlului judecătoresc în procedura contenciosului administrativ. Astfel, conceptul de autoritate publică nu se reduce la conceptul de persoană juridică de drept public, dar are o semnificație funcțională proprie în sensul art. 7 și art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, și în sensul Legii nr. 26/2022.

Decizia Comisiei se relaționează cu însușirea de „*orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială*” ca element definitoriu al actului administrativ individual conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ. Din această optică se delimitează că, Comisia nu desfășoară activitate legislativă sau judecătorească, dar activitate de executare a legii.

Decizia Comisiei se încadrează în conceptul de „*domeniul dreptului public*” conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ. Conform art. 5 din Codul administrativ actul administrativ individual este una din formele activității administrative prin care se aplică legea. Prin Decizia Comisiei a fost aplicată Legea nr. 26/2022, care reglementează temeiul deciziei, iar această reglementare normativă este, după natura juridică a ei, una de drept public material. Astfel, prin această însușire decizia Comisei este exceptată de la acțiunea privată, penală, contravențională și de contencios constituțional la care participă autoritățile publice conform art. 2 alin. (3) lit. a) – c) din Codul administrativ.

Decizia Comisiei conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ este o „*reglementare*” prin care pârâta își realizează unilateral competența materială potrivit art. 6 din Legea nr.26/2022. Curtea subliniază că prin acest element al actului administrativ individual are loc delimitarea acestuia de alte forme ale activității administrative, cum ar fi actul real și contractul administrativ.

Decizia Comisiei conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ se referă la „*un caz individual*”, care constă în situația concretă de evaluare a reclamantului. Funcția acestei însușiri a actului administrativ individual rezidă în delimitarea acestuia în raport cu actul administrativ normativ, care este o reglementare abstractă conform art. 12 din Codul administrativ.

Decizia Comisiei conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ întrunește criteriul „*cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice*”, adică de a naște, modifica sau stinge raporturi juridice de drept public. Completul de judecată special reține că, Decizia Comisiei produce nemijlocit efecte juridice în sfera juridică a reclamantului, în calitatea sa de judecător care a candidat la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii. Funcția acestui criteriu constă în diferențierea actului

administrativ individual de o simplă operațiune administrativă realizată în interior procedurii administrative de evaluare a integrității financiare și etice a candidatului.

Completul de judecată special conchide că, Decizia Comisiei este un act administrativ individual prin care se finalizează procedura administrativă. Conceptul de procedură administrativă definit în art. 6 din Codul administrativ și cel de autoritate publică definit în art. 7 din Codul administrativ are o funcție universală, aplicabil pentru orice domeniu/subdomeniu al dreptului public. Pentru aceste motive, Comisia avea și are obligația să aplice normele Codului administrativ, și normele de procedură din Legea nr. 26/2022 în partea ce se referă la aspectele derogatorii de la caracterul uniform al Codului.

Prin urmare, este inacceptabil argumentul reprezentanților pârâtei că procedura de evaluare nu ar fi o procedură administrativă guvernată de regulile Codului administrativ, cum ar fi principiul legalității (art. 21), principiul cercetării din oficiu (art. 22), principiul egalității de tratament (art. 23), principiul buneii-credințe (art. 24), principiul imparțialității (art. 25), principiul limbii de procedură și rezonabilității (art. 26, art. 27), principiul eficienței (art. 28), principiul proporționalității (art. 29), securității juridice (art. 3), principiul motivării actelor administrative și operațiunilor administrative (art. 31), principiul comprehensibilității (art. 32), cel al protecției încrederii legitime și altele.

În aceeași ordine de idei, completul de judecată special relevă că, cauzele Țurcan vs Comisia de evaluare (nr. 3-5/23) și Clevadî vs Comisia de evaluare (nr. 3-13/23) nu formează o jurisprudență unitară. Or, rolul jurisprudenței este de a interpreta și aplica la cazuri concrete legea. Respectiv, nu orice hotărâre care diferă de o altă hotărâre constituie o divergență de jurisprudență.

Principiul *res judicata* în sine nu impune instanțelor judecătorești naționale să urmeze precedentele în cazuri similare, realizarea coerenței dreptului necesită timp iar perioadele de conflict în jurisprudență pot fi, prin urmare, tolerate fără a submina securitatea juridică.

În aceste circumstanțe, completul de judecată special respinge argumentul expus de Comisie precum că la emiterea soluției pe caz instanța de judecată urmează să își fundamenteze opinia și să emită soluția bazându-se pe considerentele și exemplele de practică judiciară enunțate.

În concluzie, completul de judecată special statuează că un judecător, potrivit regulilor de organizare judecătorească, nu este, în general, legat de hotărârea pronunțată de un alt judecător și nici chiar de propriile sale hotărâri anterioare, deoarece dânsul se pronunță pe cazul particular care se prezintă în fața sa.

Admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ.

În conformitate cu prevederile art. 189 alin. (1) din Codul administrativ orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Potrivit art. 5 din Codul administrativ activitatea administrativă de drept public al autorităților publice cuprinde actul administrativ individual ca formă principală de acțiune administrativă a autorităților.

Completul de judecată special a motivat la capitolul aplicabilității Codului administrativ de ce decizia Comisiei este act administrativ individual. Astfel, la compartimentul admisibilității acțiunii se va sublinia că, decizia Comisiei este un act administrativ individual defavorabil. Conform art. 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, actele administrative individuale pot fi acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Conform art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă. Completul de judecată special notează că, prin acțiunea înaintată, reclamantul Holban Vladislav revendică încălcarea unui drept prin activitatea administrativă, conform art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, și anume că prin decizia nr. 7 din 21 decembrie 2022 Comisia de evaluare i-a încălcat dreptul de a fi ales în funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii (art. 14 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544/1995).

Prin derogare de la prevederile art. 209 din Codul administrativ prin art. 14 alin. (1) și (2) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, s-a reglementat un termen special de înaintare a acțiunii în contencios administrativ. Astfel, decizia Comisiei de evaluare poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării de către acesta a deciziei motivate, fără respectarea procedurii prealabile.

Candidatul evaluat poate contesta decizia defavorabilă a Comisiei de evaluare la Curtea Supremă de Justiție, în cadrul căreia se instituie un complet de judecată special compus din 3 judecători și un judecător supleant. Judecătorii și judecătorul supleant sunt desemnați de președintele Curții Supreme de Justiție.

În acest context, se reține că decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 7 din 21 decembrie 2022 a fost recepționată de către Holban Vladislav la data de 4 ianuarie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f. d. 42 vol. I dosar administrativ).

Ținând cont de prevederile art. 14 alin. (1) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, cererea de contestare urma a fi depusă în termen de 5 zile de la data recepționării de către candidat a deciziei motivate, la caz din 4 ianuarie 2023.

Respectiv, Completul de judecată special conchide că cererea de contestare depusă de Holban Vladislav este admisibilă întrucât reclamantul s-a conformat prevederilor legale, depunând prezenta cerere la 9 ianuarie 2023, în interiorul termenului prevăzut de lege, la Curtea Supremă de Justiție.

Din punct de vedere a felului acțiunii în contencios administrativ, Completul de judecată special apreciază acțiunea înaintată drept o acțiune în obligare specifică în felul său. Prin acțiunea în obligare obișnuită, reclamantul conform art. 206 alin. (1) lit. b) și art. 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ urmărește anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării sale referitor la obținerea unui avantaj juridic de orice fel și obligarea autorității publice să emită actul administrativ individual respins. Pe când specificul acțiunii înaintate este caracterizat prin anularea deciziei Comisiei referitor la nepromovarea evaluării și dispunerea reluării procedurii de evaluare.

Completul de judecată special în conformitate cu prevederile art. 219 alin. (3) din Codul administrativ nu este legat de textul cererilor formulate de participanții la proces, astfel, argumentul de oportunitate expus în referință de către pârât va fi apreciat la capitolul admisibilității. Controlul judecătoresc efectiv implică o verificare deplină a problemelor de fapt și de drept, însă totuși exclude verificarea oportunității conform art. 225 alin. (1) din Codul administrativ și limitează controlul în privința actului administrativ individual discreționar, când legea prevede astfel de temei pentru emitere. Oportunitatea este o chestiune de admisibilitate dar nu de fond a acțiunii în contencios administrativ. Argumentul pârâtului în referință depusă precum că acțiunea trebuie respinsă pe motiv de oportunitate este lipsit de temeinicie, deoarece reclamantul n-a motivat acțiunea pe oportunitate dar pe aspecte de legalitate. Din referință și argumentele de oportunitate relevate de pârât în conținutul ei se neagă însăși dreptul la înaintarea acțiunii în contencios administrativ potrivit art. 39 și art. 189 alin. (1) din Codul administrativ. Astfel, nici Codul administrativ, dar nici art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26/2022 nu exclud dreptul la acțiune a candidatului. Acceptarea soluției propuse de pârât este lipsită de temei legal și contrară statului de drept. Completul de judecată special notează că, prevederile art. 225 alin. (1) din Codul administrativ sunt clare și nu pot fi confundate, reglementând într-o unitate funcțională cu prevederile art. 36, 39, 189, 190 și art. 207 Codul administrativ doar aspecte referitor la excluderea sau limitarea controlului judecătoresc.

Completul de judecată special apreciază decizia Comisiei emisă în temeiul art. 8 din Legea nr. 26/2022 din categoria actelor administrative obligatorii, adică care nu se emit în baza dreptului discreționar. Comisia este obligată să emită decizia indiferent dacă este favorabilă sau defavorabilă. În cazul deciziilor discreționare, autoritatea publică are dreptul în general să nu acționeze, iar în cazul în care decide de a acționa în dreptul administrativ, atunci are posibilitatea de selecție a consecințelor juridice, cu excepția situației de reducere a discreției la zero conform art. 137 alin. (2) din Codul administrativ.

Fondul acțiunii în contencios administrativ.

Conform art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării

drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

În sensul art. 13 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Potrivit art. 20 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreși accesul la justiție.

Reieșind din art. 53 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

În conformitate cu art. 114 din Constituția Republicii Moldova, justiția se desfășoară în numele legii numai de instanțele judecătorești, acestea urmează să dispună de plenitudinea prerogativelor procesuale pentru soluționarea justă a cauzei, fără a exista limitări nejustificate în acțiunile ce urmează a fi întreprinse, astfel încât la realizarea scopului final hotărârea judecătorească să nu devină una iluzorie.

Protecția juridică efectivă împotriva acțiunii administrative a autorităților publice implică un control judecătoresc de legalitate deplin, care cuprinde atât chestiunile de fapt, cât și cele de drept, așa cum este reglementat în art. 194 alin. (1), 219, 22, 36 și 21 din Codul administrativ.

Densitatea controlului judecătoresc înseamnă precizarea conținutului controlului judecătoresc asupra deciziilor Comisiei, care se referă nu numai la profunzimea, ci și la sfera de aplicare a controlului. Acest lucru se referă atât aplicării legii, cât și stabilirii faptelor relevante pentru o hotărâre judecătorească legală și întemeiată.

Controlul judecătoresc efectiv implică verificarea tuturor aspectelor de legalitate procedurală și substanțială, în special, al egalității de tratament, proporționalității, securității juridice, motivării, corectitudinii cercetării de fapt din oficiu, imparțialității, interpretării greșite a noțiunilor juridice nedefinite și altele. Numai în acest fel poate fi atins standardul de protecție efectivă consacrat în art. 53 din Constituția Republicii Moldova. În acest sens, art. 194 alin. (1) din Codul administrativ în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

Controlul instanței de judecată asupra activității administrative de drept public necesită o determinare independentă a faptelor relevante, o interpretare a normelor relevante și a subsumării lor. Un astfel de control administrativ de legalitate inteligibil exclude, în principiu, o obligare a justiției la constatări și aprecieri de fapt sau de drept făcute de alte puteri cu privire la ceea ce este legal în speță.

Potrivit art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii: a) respingerea cererii de contestare; b) admiterea cererii de contestare, dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat, și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisia de evaluare (normă constituționalitatea căreia a fost verificată prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023 privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (competența Curții Supreme de Justiție în cazul examinării contestațiilor depuse împotriva deciziei Comisiei de evaluare)).

Curtea Constituțională a reținut că, în nota informativă la proiectul de Lege nu se regăsește niciun argument cu privire la necesitatea limitării controlului judiciar al deciziilor Comisiei de evaluare. Totuși, din opinia prezentată de autorități și din conținutul textului contestat, Curtea Constituțională a dedus că legislatorul a urmărit să evite situațiile de anulare a deciziilor Comisiei de evaluare din cauza încălcării unor reguli de procedură nesemnificative, iar pe de altă parte, pentru a asigura celeritatea soluționării contestațiilor pentru a avea mai repede un Consiliu Superior al Magistraturii funcțional. Curtea Constituțională a reținut că aceste scopuri legitime pot fi încadrate în obiectivele generale ale ordinii publice și garantării autorității și imparțialității justiției, stabilite de articolul 54 alin. (2) din Constituție (HCC nr. 5 din 14 februarie 2023, §78).

Astfel, Curtea Constituțională a dispus că, până la modificarea legii în conformitate cu raționamentele prezentei hotărâri, completul special al Curții Supreme de Justiție, la examinarea contestațiilor, va putea dispune reevaluarea candidaților nepromovați dacă va constata (a) că în cadrul procedurii de evaluare au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și (b) că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat (HCC nr. 5 din 14 februarie 2023, §88).

În această consecvență, completul de judecată special constată că, Curtea Constituțională a stabilit un dublu test care urmează a fi întrunit pentru ca acțiunea candidatului împotriva unei decizii emise de Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor să fie admisă, și anume: 1) să existe erori procedurale grave admise de către Comisia de evaluare, și aceste erori să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare; și 2) să existe circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării de către candidat.

Prin Legea nr. 147 din 09 iunie 2023, în vigoare din 21 iunie 2023, alin. (8) al art. 14 din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 a fost modificat, având următorul conținut: la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una

dintre următoarele decizii: a) respingerea cererii de contestare; b) admiterea cererii de contestare și dispunerea reevaluării candidaților care nu au promovat evaluarea, dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat.

Completul de judecată special subliniază că, prevederile art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 modificat prin Legea nr. 147 din 09 iunie 2023 proiectează un control judecătoresc efectiv, care implică legalitatea procedurii de evaluare și legalitatea materială a Deciziei de nepromovare a evaluării.

Controlul de legalitate procedurală a Deciziei se va rezuma dacă Comisia de evaluare a admis sau nu erori procedurale grave care ar putea afecta caracterul echitabil al procedurii de evaluare. Controlul de legalitate materială a Deciziei se va rezuma dacă există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidatul Holban Vladislav.

Prin prisma, prevederilor enunțate, decizia Comisiei este ilegală, iar reclamantul ar avea dreptul la o decizie favorabilă, deoarece decizia contestată este viciată în special din punct de vedere a proporționalității, interpretării greșite a noțiunilor juridice nedefinite și egalității de tratament. Comisia este legată de respectarea proporționalității și egalității de tratament la emiterea deciziilor pe marginea evaluării candidaților la funcțiile de membru al Consiliului Superior al Magistraturii. Negarea acestui fapt, ar pune în discuție nu doar statul de drept, dar însuși scopul pentru care a fost edictată Legea nr. 26/2022. Dubiile serioase ale Comisiei trebuie să fie analizate/evaluate și prin prisma proporționalității, dar și egalitatea de tratament.

Completul de judecată special menționează că în decizia nr. 7 din 21 decembrie 2022, la compartimentul III „Evaluarea candidatului”, Comisia de evaluare a indicat că Holban Vladislav nu corespunde criteriilor de integritate, pe motiv că nu a înlăturat dubiile serioase în privința următoarelor circumstanțe:

1. suma declarată a veniturilor soției din activitatea în baza patentei de întreprinzător în ultimii 5 ani;
2. sursele mijloacelor financiare și subevaluarea investițiilor în deschiderea afacerii soției;
3. neexplicarea surselor mijloacelor financiare pentru un împrumut și achiziția de apartamente de către persoanele apropiate.

Astfel, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor a hotărât că candidatul Holban Vladislav nu întrunește criteriile de integritate, deoarece au fost constatate dubii serioase cu privire la conformitatea candidatului cu criteriile de integritate etică și financiară, în temeiul art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și b), alin. (5) lit. b), c), d) și e) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Potrivit art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și b), alin. (5) lit. b), c), d) și e) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de

membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, în sensul prezentei legi, evaluarea integrității candidaților constă în verificarea integrității etice și a integrității financiare a acestora.

Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă:

c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.

Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:

a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;

b) Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia de evaluare verifică:

b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;

c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;

d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);

e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art. 2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă.

Potrivit art. 2 alin. (2) din legea nominalizată supra, în contextul evaluării candidaților menționați la alin. (1) este verificată și averea persoanelor apropiate candidaților, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor menționate la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Respectiv, conform art. 2 din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016, persoană apropiată este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectul declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

La rândul său art. 5 alin. (4) din Legea sus-enunțată prevede că responsabilitatea pentru depunerea în termen a declarației, precum și pentru veridicitatea și deplinătatea informațiilor o poartă persoana care o depune.

Art. 6 alin. (1) din Regulamentul de evaluare al Comisiei prevede că veniturile sau cheltuielile nedeclarate sunt relevante pentru integritatea financiară, în măsura în care acestea nu au fost declarate veridic, dar și pentru integritatea etică, inclusiv, dar fără a se limita la măsura în care se referă la venituri secundare interzise, evaziune fiscală sau încălcarea prevederilor privind combaterea spălării banilor.

Conform art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor

dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată.

Completul de judecată special menționează că în decizia nr. 7 din 21 decembrie 2022, la compartimentul III „Evaluarea candidatului”, Comisia de evaluare a indicat că Holban Vladislav nu corespunde criteriilor de integritate, pe motiv că nu a înlăturat dubiile serioase în privința următoarelor circumstanțe:

1. suma declarată a veniturilor soției din activitatea în baza patentei de întreprinzător în ultimii 5 ani;
2. sursele mijloacelor financiare și subevaluarea investițiilor în deschiderea afacerii soției;
3. neexplicarea surselor mijloacelor financiare pentru un împrumut și achiziția de apartamente de către persoanele apropiate.

Cu referire la suma declarată a veniturilor soției din activitatea în baza patentei de întreprinzător în ultimii 5 ani, Comisia de evaluare a indicat că are dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate financiară, conform art. 8 alin. (4) lit. a), alin. (5) lit. b), și criteriul de integritate etică conform art. 8 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 26/2022 cu privire la veridicitatea informațiilor aferente veniturilor soției sale declarate de către candidat în declarațiile sale anuale pentru anii 2017-2021, care nu au fost înlăturate de candidat.

Comisia de evaluare a observat că în declarațiile anuale a judecătorului Holban Vladislav pentru anul 2017-2021, aceasta a declarat un venit total de 882 000 lei realizat de soția sa în baza patentei de întreprinzător pentru confecționarea și comercializarea articolelor meșteșugărești de artă populară.

Dubiile Comisiei de evaluare s-au extins având în vedere că candidatul a prezentat documente confirmative pentru suma de 153 479,48 lei din suma totală de 882 000 lei pe care a declarat-o drept veniturile soției sale pentru anii 2017-2021, iar pentru restul sumei candidatul nu a putut produce notițe consecvente pentru cel puțin una din perioadele de declarare pentru a arăta un sistem fiabil care să asigure că informațiile privind veniturile soției sale pe care le-a declarat în declarațiile sale anuale sunt veridice.

Analizând memoriul deciziei nr. 7 din 21 decembrie 2022 în partea primei neconformități, completul de judecată special consideră că, Comisia de evaluare nejustificat a constatat dubii serioase în legătură cu suma declarată a veniturilor soției din activitatea în baza patentei de întreprinzător în ultimii 5 ani.

În susținerea opiniei enunțate, Completul de judecată special reține că în cadrul evaluării Comisia i-a solicitat candidatului să explice sursele acestui venit și să prezinte documente confirmative cu privire la această sumă.

În răspunsurile scrise adresate Comisiei, candidatul a declarat următoarele: „Sursele veniturilor date sunt în rezultatul producerii și vânzării bunurilor create, dat fiind faptul că activitatea economică este desfășurată în bază de patentă, pentru ce la vânzarea bunurilor nu se eliberează bonuri fiscale, și nu a avut posibilitatea să prezinte acte confirmative pentru întreaga sumă, însă o parte din bunurile produse au

fost comercializate la persoane juridice care au achitat prin transferuri bancare la contul de card deținut de soția sa în acest scop”.

La audieri în ședința publică în cadrul Comisiei, candidatul a confirmat faptele de mai sus, iar întrebare să explice modul în care face calculele pentru a indica sumele respective, candidatul a relatat că, de obicei, soția sa ține anual notițe (olografe) ale activității sale în baza patentei de întreprinzător pentru anul care urmează să fie declarat și pe baza acestor notițe ambii calculează suma totală la sfârșitul anului de a fi declarată.

Candidatul a mai explicat că acest tip de activitate nu le oferă posibilitatea de a avea un aparat de casă pe care candidatul a dorit să-l procure și a insistat asupra acestui fapt, însă legea nu permite acest lucru pentru activitatea în baza patentei de întreprinzător.

La caz, Completul de judecată special, notează că drept răspuns la solicitarea Comisiei de evaluare după audieri de a prezenta notițele conform cărora candidatul a declarat venitul obținut din activitatea pe baza patentei de întreprinzător al soției sale în ultimii cinci ani, candidatul a prezentat 9 documente și mai multe copii cu înscrisuri olografe aparent pentru vânzarea diferitor obiecte, unele însoțite de date, nume, iar altele de prețuri.

Completul de judecată special din analiza deciziei contestate observă că dubiile comisiei de evaluare au apărut în legătură cu suma declarată a veniturilor soției din activitatea în baza patentei de întreprinzător în ultimii 5 ani.

În conformitate cu art. 3 alin. (3) din Legea cu privire la patenta de întreprinzător nr. 93 din 15 iulie 1998, desfășurarea activității de întreprinzător în baza patentei nu impune înregistrarea de stat a titularului acesteia și primirea licenței.

Asupra titularului patentei nu se extind cerințele privind prezentarea dărilor de seamă financiare și statistice, ținerea evidenței contabile și financiare, efectuarea operațiilor de casă și decontărilor, precum și prevederile art. 90 din Codul fiscal.

De asemenea, potrivit pct. 8 din Anexă la Regulamentul cu privire la exploatarea echipamentelor de casă și de control pentru efectuarea decontărilor în numerar și/sau prin alt instrument de plată, Anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 141 din 27 februarie 2019, deținătorul patentei de întreprinzător nu este obligat să folosească echipamentele de casă și control, deoarece activitatea desfășurată în baza acesteia este inclusă în lista genurilor de activitate al căror specific permite efectuarea încasărilor bănești în numerar fără aplicarea echipamentelor de casă și control.

Astfel, titularul de patentă nu are obligația ținerii evidenței contabile și financiare, eliberarea documentului primar, precum și folosirea echipamentului de casă și control.

Prin urmare, Completul de judecată special constată că aceste circumstanțe înlătură efectiv orice dubiu serios în privința sumei declarate a veniturilor soției din activitatea în baza patentei de întreprinzător în ultimii 5 ani.

În această consecvență, completul de judecată special conchide că, Comisia de evaluare nu a respectat aspectul de legalitate procedurală și substanțială, în special, al corectitudinii cercetării multiaspectuale din oficiu a stării de fapt, al motivării soluției sale, precum și a interpretat greșit noțiunile juridice de „necorespundere a criteriului

de integritate financiară” și „dubiu serios” referitor la suma declarată a veniturilor soției din activitatea în baza patentei de întreprinzător în ultimii 5 ani, iar acest fapt constituie temei de dispunere a reluării procedurii de evaluare a candidatului, deoarece acesta ar avea dreptul la o decizie de promovare a evaluării.

Completul de judecată special subliniază cu valoare de principiu jurisprudențială, textul „dubii serioase” din articolul 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022 instituie o derogare de la standardul de probă stipulat în art. 93 din Codul administrativ, chiar acest articol deschide calea pentru o asemenea derogare, inclusiv în condițiile art. 2 alin. (2) din Codul administrativ.

Totodată, textul „dubii serioase” nu este compatibil cu formalismul și subiectivismul din partea autorității publice pârâte. Acest standard ține de rezultatul evaluării probei pentru a putea fi considerată stabilită o circumstanță de fapt cu nivel ridicat de probabilitate, altul decât standardul în afara oricărui dubiu. Astfel, dacă candidatul supus evaluării prezintă argumente și explicații logice Comisiei, veridice contextului social-economic al Republicii Moldova, atunci probabilitatea că un fapt a fost într-un fel sau altul balansează, iar orice dubiu trebuie tratat în favoarea candidatului, și acesta este un principiu înrădăcinat în idea statului de drept.

Completul de judecată special reține că, reclamantul a prezentat argumente suficiente și logice că, faptele s-au produs în felul enunțat de el, iar Comisia nejustificat n-a reținut aceste argumente ca fiind relevante.

Subsecvent, instanța de judecată reține argumentul reclamantului precum că dânsul a depus în termen și conform legii declarațiile de avere și interese personale la Autoritatea Națională de Integritate, circumstanță ce se confirmă prin faptul că, în toată perioada de activitate în funcția de judecător, Autoritatea Națională de Integritate nu a constatat încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, declarării și controlului averii și al intereselor personale.

În privința celei de a doua neconformități, Comisia de evaluare a avut dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate financiară în temeiul art. 8 alin. (4) lit. b), alin. (5) lit. c) din Legea nr. 26/2022, în legătură cu neexplicarea de către candidat a surselor mijloacelor financiare și subevaluarea investițiilor pentru deschiderea afacerilor soției care nu au fost înlăturate de către candidat.

Comisia de evaluare a observat că în decembrie 2021, soția candidatului, prin SRL „xxxxx”, pe care o deține din 2011, a deschis cafeneaua „xxxxx” situată în sectorul xxxxx din mun. xxxxx.

În perioada 2011-2020, compania soției nu a înregistrat niciun venit impozabil la Serviciul Fiscal de Stat, iar pentru anul 2021 a înregistrat un venit de 1 000 lei.

În comunicarea scrisă cu Comisia și la audieri în ședința publică, candidatul a declarat că pentru deschiderea cafenelei „xxxxx” s-au făcut investiții în valoare de aproximativ 80 000 lei. Această sumă a fost compusă din două contracte de împrumut, în valoare de 30 000 lei fiecare, și contribuția proprie a candidatului de 20 000 lei.

Candidatul a furnizat copii ale extraselor de cont care confirmă transferul celor două împrumuturi. Candidatul a mai explicat că au mai fost făcute lucrări manuale suplimentare de către el și de soția sa.

În perioada octombrie 2021-iunie 2022, SRL „Xxxxx” a înregistrat achiziții pe baza facturilor fiscale în valoare totală de 589 060 lei.

Concluzia Comisiei de evaluare se bazează pe faptul că din această sumă, achizițiile în valoare de aproximativ 180 000 lei pot fi calificate mai degrabă ca investiții decât ca cheltuieli operaționale.

Dubiile Comisiei de evaluare s-au extins având în vedere că sursa celor 180 000 lei candidatul a prezentat extrase de cont din două conturi bancare ale SRL „Xxxxx” în care s-au indicat operațiuni bancare/fluxuri de numerar efectuate în perioada 1 noiembrie 2021 - 20 octombrie 2022.

În opinia Comisiei de evaluare, cele două extrase de cont au arătat că mai mult de 90% din sumele încasate de companie au fost utilizate pentru activitatea comercială a SRL „xxxxx” și au inclus și numerar depus într-unul dintre conturi prin intermediul bancomatului. Tranzacțiile au mai indicat că din contul bancar al companiei au fost achiziționate bunuri și servicii în valoare de 180 000 lei, care nu aveau legătură cu activitatea principală de vânzare a cafelei și a produselor de patiserie.

Astfel, Comisia de evaluare a remarcat că există un dubiu rezonabil cu privire la faptul că cheltuielile de investiții sunt mai mari decât cei 80 000 lei declarați de candidat, iar candidatul nu a explicat sursa achizițiilor de bunuri în valoare de 180 000 lei așa cum a solicitat Comisia.

Analizând decizia nr. 7 din 21 decembrie 2022 în partea ce ține de a doua neconformitate, completul de judecată special consideră că, Comisia de evaluare nejustificat a constatat dubii serioase în legătură cu neexplicarea de către candidat a surselor mijloacelor financiare și subevaluarea investițiilor pentru deschiderea afacerilor soției.

Or, reclamantul și-a exercitat drepturile sale cu diligență și a comunicat Comisiei de evaluare, copii ale extraselor de cont care confirmă transferul celor două împrumuturi, extrase de cont de SRL „xxxxx” privind tranzacțiile efectuate, contractul care atestă că toate echipamentele pentru prepararea cafelei care au fost puse la dispoziție cafenelei pentru utilizarea temporară gratuită, bonurile fiscale precum și explicațiile de rigoare privind raportarea lunară a activității SRL „xxxxx” la instituțiile fiscale.

Iar, Comisia de evaluare deși a avut posibilitate de a obține informația la capitolul dat, nu și-a exercitat cu bună credință drepturile și obligațiile stabilite de legiuitor în legea specială.

Mai mult, prevederile art. 3 alin. (7) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, stabilesc că la solicitarea președintelui Comisiei de evaluare și/sau a șefului secretariatului, autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să delege/să detașeze temporar persoanele solicitate de comisie pentru a asista activitatea acesteia, inclusiv prin derogare de la prevederile

legilor ce reglementează funcționarea autorităților și instituțiilor publice respective, precum și de la legile ce reglementează statutul anumitor categorii de funcționari publici.

Totodată, potrivit art. 10 alin. (9) din Legea nr. 26/2022, Comisia de evaluare trebuia să cerceteze multiaspectual, complet și obiectiv informația acumulată în privința candidatului Holban Vladislav.

În speță, însă, se atestă că, Comisia de evaluare a reținut în vederea aprecierii aspectului dat, doar că cheltuielile care au fost efectuate de către candidat, constituie cheltuieli de investiție și nu cheltuieli operaționale, evaluând vag că suma de 180 000 lei reprezintă cheltuieli de investiție.

La acest capitol, Comisia de evaluare nu a făcut o analiză amplă a probelor și explicațiilor furnizate de către candidat, invocând sumar că cele două extrase din cont bancar al companiei SRL „xxxxx” ar arăta mai mult de 90% din sumele încasate de către companie au fost utilizate pentru activitatea comercială a SRL „Xxxxx”, iar tranzacțiile din contul bancar al companiei în suma de 180 000 lei ar fi fost utilizate pentru achiziționarea de bunuri și servicii care nu aveau legătură cu activitatea principală de vânzare a cafelei și a produselor de patiserie.

Or, aceste tranzacții merită a fi apreciate de către Comisia de evaluare în vederea aprecierii scopului cheltuielilor efectuate de către SRL „xxxxx” pentru clarificarea aspectului investițional efectuat de către ultima și clarificarea situației cu privire la sursa de investiție și perioadele când aceste au fost efectuate.

Suplimentar, se rețin ca fiind întemeiate argumentele reclamantului precum că SRL „xxxxx” este subiect de drept distinct care desfășoară activitatea de întreprinzător și poartă răspundere proprie conform legii, iar transferarea unor dubii a acetui subiect de drept în adresa reclamantului este contrară principiului răspunderii personale.

În final, Comisia a avut dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate financiară în temeiul art. 8 alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c), d), e) din Legea nr. 26/2022, în ceea ce privește sursele mijloacelor financiare pentru procurarea de către familia rudei apropiate a candidatului apartamente în 2017 și acordarea unui împrumut de către aceiași rudă apropiată candidatului în 2018, care nu au fost înlăturate de către candidat.

Comisia de evaluare a reținut că sursele prezentate de către candidat nu acoperă procurarea de către familia rudei apropiate a candidatului a două apartamente în 2017 și acordarea unui împrumut de către aceiași rudă apropiată candidatului în 2018.

În motivarea concluziei sale, Comisia de evaluare a reținut că candidatul a declarat în calitate de sursă doar:

a)vânzarea unui tractor model MTZ-82.

b)vânzarea de terenuri în data de 27 iunie 2017 (a fost prezentată o copie a contractului de vânzare-cumpărare a terenului cu indicarea sumei de 14.126 MDL) și

c)activitatea economică privind prelucrarea pământului printr-o Gospodărie Țărănească a rudei apropiate pentru anul 2017, conform cărora s-au înregistrat venituri în sumă de 106 310,55 lei, dar și cheltuieli în valoare de 106 611 lei.

La caz, completul de judecată special reține că Comisia de evaluare nu a dat o apreciere și altor surse invocate de către candidat, or candidatul a prezentat Comisiei de evaluare probe privind veniturile obținute de către părinții lui (f. d. 344-345 dosar administrativ, vol. II), inclusiv și declarația fiscală a mamei din 20 decembrie 2021, emisă de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția de Administrare Centru, iar pentru anul 2018 când a fost oferit împrumutul de către mama candidatului xxxxx a fost obținut un venit declarat în mărime de 386 074,75 de lei, fapt care nu a fost luat în considerare de către Comisie, nefiind motivată omiterea acestor venituri.

Unicul argument al Comisiei de evaluare a fost că candidatul a prezentat doar acele trei surse menționate supra: vânzarea unui tractor model MTZ-82, vânzarea de terenuri în data de 27 iunie 2017, activitatea economică privind prelucrarea pământului printr-o Gospodărie Țărănească a rudei apropiate pentru anul 2017, însă la caz urmau a fi analizate toate sursele de venit și probele prezentate de candidat în acest sens, corespunzătoare perioadei respective.

Mai cu seamă, nu este clar de ce la procurarea apartamentelor în 2017 de către părinții candidatului au fost reținute sursele familiei rudei apropiate, inclusiv a mamei candidatului, fapt care a fost confirmat inclusiv de către reprezentantul Comisiei de evaluare în ședința de judecată, dar la acordarea împrumutului pentru 2018, a fost indicată ca sursă de venit doar a tatălui candidatului xxxxx.

De altfel, persoana care ia cu împrumutul mijloacele bănești de la o altă persoană nu poate răspunde de situația financiară a acelei persoane, decât dacă nu cunoaște din start proveniența surselor financiare.

În același timp, Comisia de evaluare a făcut doar o analiză generală a cheltuielilor familiei rudei apropiate reieșind din cheltuielile de consum ale pululației, fără a supune unei cercetări și a unor calcule ample a cheltuielilor de consum a fiecărui membru de familie.

De asemenea, reclamantul a invocat că prin decizia nr. 7 din 21 decembrie 2022, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor i-a încălcat dreptul în calitate sa de judecător, de a candida și a fi membru al Consiliului Superior al Magistraturii, ceea ce afectează în mod direct posibilitatea continuării activității în funcția de judecător, decizia contestată fiind un impediment direct de a accede în alte funcții, obținerea unor licențe unde aprecierea integrității este un caracter obligatoriu.

Completul de judecată special menționează că potrivit art. 13 alin. (6) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs. Decizia se expediază organelor competente potrivit legii pentru examinarea încălcărilor depistate, însă constatările din decizie nu au o valoare probantă pentru orice alte proceduri sau procese.

Totodată, completul de judecată special consideră relevant faptul că în punctul 113 din Decizia de inadmisibilitate a sesizărilor cu numerele 75g/2023, 76g/2023, 77g/2023, 86g/2023, 87g/2023, 88g/2023, 89g/2023, 90g/2023, 96g/2023, 101g/2023 și 102g/2023, Curtea Constituțională a notat că decizia Comisiei de evaluare privind

nepromovarea evaluării poate afecta reputația profesională a candidatului - protejată de dreptul la viața privată de vreme ce ea conține constatări cu privire la lipsa integrității etice și financiare a candidatului.

Astfel, instanța de judecată conchide că reclamantul Holban Vladislav s-a conformat prevederilor art. 17 din Codul administrativ și a indicat expres dreptul pe care îl consideră vătămat prin activitate administrativă a Comisiei de evaluare, și anume dreptul la viața privată, reflectat prin dreptul la reputație profesională.

Completul reiterează că Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022 nu substituie Codul administrativ, aceasta fiind una succintă. Mai mult, din conținutul acesteia rezultă cert că prin adoptarea acesteia legiuitorul a determinat anumite norme speciale pentru procedura de evaluare extraordinară care nu se regăsesc în alte acte normative sau Codul administrativ.

Respectiv, normele legislative speciale derogatorii se aplică cazurilor expres prevăzute de Legea nr. 26 din 10 martie 2022, iar întreaga procedură administrativă se desfășoară sub egida normelor Codului administrativ.

Această concluzie denotă inclusiv din prevederile art. 2 alin (2) din Codul administrativ, care prevede că anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

Conform art. 28 alin. (1) din Codul administrativ, procedura administrativă se realizează într-un mod simplu, adecvat, rapid, eficient și corespunzător scopului. Realizarea procedurii administrative prin intermediul mijloacelor electronice de comunicație este obligatorie în toate situațiile în care mijloacele respective pot fi utilizate, cu excepția cazurilor în care legea stabilește altfel.

Potrivit art. 32 alin. (1) din Codul administrativ, procedura administrativă se structurează astfel încât participanții să poată înțelege fiecare etapă a procedurii. Dacă este necesară contribuția unui participant, acestuia i se comunică neîntârziat, într-un limbaj clar și ușor de înțeles, acțiunile care trebuie întreprinse.

În conformitate cu art. 34 din Codul administrativ, autoritățile publice au obligația să contribuie și să colaboreze în vederea realizării competențelor ce le revin potrivit legii.

Conform art. 22 Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sînt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor. Faptele deja cunoscute autorităților publice sau instanțelor de judecată competente, faptele general notorii și faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, pînă la proba contrarie.

Potrivit art. 85 alin. (3) din Codul administrativ, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților. Pentru aceasta, autoritatea publică stabilește scopul investigațiilor necesare și felul acestora.

În acest context, completul de judecată special subliniază că potrivit art. 10 alin. (2)-(3) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, Comisia de evaluare și secretariatul acesteia au acces gratuit în timp real la sisteme informaționale care conțin date necesare pentru realizarea mandatului său, și anume pentru evaluarea integrității etice și a integrității financiare a candidaților, în condițiile legislației privind schimbul de date și interoperabilitatea, cu excepția informației care cade sub incidența prevederilor Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat.

În procesul de evaluare a integrității candidaților, Comisia de evaluare are dreptul să solicite de la persoanele fizice și juridice de drept public sau privat, inclusiv de la instituțiile financiare, documentele și informația necesare pentru realizarea evaluării. Informațiile solicitate se prezintă Comisiei de evaluare gratuit, inclusiv în format electronic, în termen de cel mult 10 zile de la data solicitării.

Totodată, alin. (7) din norma legală precitată, stabilește în mod expres că în scopul elucidării unor neclarități depistate, Comisia de evaluare poate solicita, la orice etapă a procedurii de evaluare, date și informații suplimentare de la candidații evaluați.

Iar, conform art. 2 punct. 1 lit. d) din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, în temeiul Legii nr. 26/2022, adoptat la ședința Comisiei de evaluare din 2 mai 2022, una din principalele etape ale evaluării sunt întrebările și solicitările de trimitere a documentelor candidaților în măsura în care este necesar pentru a elucida problemele de integritate etică și financiară. Candidații urmează să răspundă în termenul stabilit de Comisie.

Completul de judecată special relevă că din normele legale precitate, se deduce că în cazul depistării unor neclarități Comisia de evaluare poate solicita, la orice etapă a procedurii de evaluare, date și informații suplimentare de la candidat, doar pentru a înlătura dubiile serioase care au apărut în fața Comisiei de evaluare.

Astfel, la caz, Comisia de evaluare la 8 iulie 2022 a remis în adresa lui Holban Vladislav formularul declarației de avere și interese personale pentru perioada de 5 ani, pe care reclamantul l-a remis completat în adresa Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor la data de 15 iulie 2022.

La 5 septembrie 2022, Comisia de evaluare a trimis candidatului o solicitare de clarificare a informațiilor, care conținea 15 întrebări, inclusiv 35 subîntrebări și 17 solicitări adiționale de documente. Candidatul a răspuns în termenul solicitat la 9 septembrie 2022 la toate întrebările și a furnizat majoritatea documentelor solicitate.

La 27 septembrie 2022, Comisia de evaluare a trimis a doua rundă de 12 întrebări, inclusiv 31 subîntrebări, și 17 solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidatul a răspuns în termenul solicitat la 30 septembrie 2022 la toate întrebările.

La 13 octombrie 2022, Comisia de evaluare a trimis a treia rundă de 4 întrebări, inclusiv 10 subîntrebări, și 3 solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida

unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidatul a răspuns în termenul solicitat la 15 octombrie 2022 la toate întrebările și a furnizat majoritatea documentelor solicitate.

La 18 octombrie 2022, Comisia de evaluare a trimis a patra rundă de 2 întrebări, inclusiv 2 subîntrebări și 1 solicitare de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în timpul evaluării. Candidatul a răspuns în termenul solicitat la 20 octombrie 2022 la toate întrebările.

La 28 octombrie 2022, candidatul a participat la audieri în ședința publică a Comisiei de evaluare, iar la data de 31 octombrie 2022, Comisia de evaluare a transmis a cincea rundă de 4 întrebări, inclusiv 3 subîntrebări și 3 solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în timpul evaluării. Candidatul a răspuns în termenul solicitat la 2 noiembrie 2022 la toate întrebările și a furnizat majoritatea documentelor solicitate.

Prin urmare, completul de judecată special conchide că Comisia de evaluare a ignorat prevederile art. 22 și 85 alin. (3) din Codul administrativ, inversând sarcina probațiunii.

Or, solicitarea de acte suplimentare de la candidat, pe care acesta de facto nu le deținea, poate fi interpretată ca o încălcare a prezumției de nevinovăție și o inversare a sarcinei de probațiune.

În acest context, se reține că din acțiunile Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor se deduce că aceasta a încercat să obțină informații relevante exclusiv de la candidat, pentru a elucida aspectele care au apărut în timpul evaluării acestuia, fără a depune diligența de a interpela aceste informații de la autoritățile publice care dețin de facto și de jure aceste informații.

Prin prisma art. 22 din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor. Faptele deja cunoscute autorităților publice sau instanțelor de judecată competente, faptele general notorii și faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, până la proba contrară.

Potrivit art. 85 alin. (3) din Codul administrativ, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților. Pentru aceasta, autoritatea publică stabilește scopul investigațiilor necesare și felul acestora.

Din normele legale precitate, se deduce în afara oricărui dubiu că, Comisia de evaluare avea obligația de a acumula documentele și informații necesare pentru cercetarea din oficiu a stării de fapt pentru realizarea evaluării candidatului Holban Vladislav.

La fel, instanța reține că principiul general al egalității reprezintă unul dintre principiile constituționale și acordă un drept subiectiv persoanei. Interzice tratarea acelorași fapte în mod inegal sau a lucrurilor inegale în același mod, cu excepția cazului în care o abordare diferită ar fi justificată în mod obiectiv. Această formulare tradițională definește, de asemenea, structura de bază controversată și, prin urmare,

secvența de examinare. Întrebarea de bază este întotdeauna justificarea, adică dacă ponderea tratamentului (ne) egal este compensată de motivele de fapt relevante. Gradul de justificare cerut variază în funcție de gravitatea materială a tratamentului inegal și poate varia de la un simplu test arbitrar la un test bazat pe aspecte de proporționalitate.

Elementele de comparabilitate se referă anume la cele prevăzute de art. 8 alin. (2) și (4) din Legea nr. 26/2022, care nu diferă semnificativ. Din materialele dosarului administrativ a candidatului și din decizia nr. 7 din 21 decembrie 2022 rezultă că, Comisia de evaluare nu a realizat o evaluare prin metoda comparației. Or, principiul egalității interzice tratarea în esență a acelorași lucruri în mod inegal. Principiul egalității este considerat încălcat, dacă nu există un motiv plauzibil și obiectiv pentru diferențierea juridică sau egalitatea de tratament.

Completul de judecată special subliniază că, așa numitele încălcări de integritate financiară și etică au fost apreciate de către Comisia de evaluare strict subiectiv și izolat de contextul istorico-social al Republicii Moldova, ceea ce afectează securitatea raporturilor juridice în privința candidatului Holban Vladislav. În general, sistemul juridic admite efectul retroactiv al legii, dacă acesta favorizează situația juridică a persoanei, însă acest efect nu poate fi proiectat pe calea interpretării juridice.

Completul de judecată special notează cu valoare de principiu jurisprudențială că, realismul social cuprinde în sine și pe cel juridic, iar imputarea în privința candidatului a unor încălcări, care au fost tolerate, iar uneori chiar acceptate, și administrate de către autoritățile statului, cum ar fi acceptarea includerii unor prețuri, altele decât cele de piață, în actele juridice privind imobilele sau mijloacele de transport, nu sunt de natură de a înfrânge prezumția că, candidatul este lipsit de integritate financiară sau etică.

Mai mult, depunerea cererii de a candida în funcțiile prevăzute în art. 3 din Legea nr. 26/2022 presupune și acordul voluntar de a fi supus evaluării integrității, precum și convingerea fiecărui candidat că a respectat în perioadă anterioară criteriile de integritate reieșind anume din rațiunile de securitate juridică și contextul social în care a viețuit, și s-a relaționat cu cetățenii și autoritățile publice.

Astfel, circumstanțele reținute de Comisie, Completul special de judecată nu le apreciază ca o încălcare veritabilă a integrității financiare, deoarece în caz contrar s-ar înfrânge regula protecției încrederii legitime în activitatea autorităților publice ale statului, care aveau sarcini și competențe pentru a reacționa la eventualele inadvertențe din partea subiecților administrați, dar și principiul securității juridice în întreaga sa complexitate.

Coroborând circumstanțele enunțate supra, completul de judecată special conchide că, decizia emisă de Comisia de evaluare contrar prevederilor art. 21 din Codul administrativ nu întrunește cerințele de legalitate procedurală și substanțială, iar circumstanțele constatate denotă dreptul candidatului la o decizie de evaluare favorabilă din acest punct de vedere.

De asemenea, Completul de judecată special consideră întemeiate argumentele reclamantului Holban Vladislav precum că Comisia de evaluare a adoptat o decizie nemotivată.

Completul de judecată special reține că, circumstanțele constatate denotă o încălcare a garanțiilor procedurii administrative de evaluare cum ar fi, dreptul la o examinare deplină a faptelor, dreptul la o decizie motivată și dreptul la o decizie fără erori discreționare în partea aprecierii probelor.

Completul de judecată special constată că, doar aceste încălcări izolate a garanțiilor în procedura administrativă constituie erori grave de procedură, care au afectat caracterul echitabil al procedurii administrative de evaluare, și ca consecință existența unor circumstanțe de natură procesuală, care ar fi dus la promovarea evaluării de către candidat.

Completul de judecată special constată că, Comisia de evaluare nu a efectuat o analiză și motivare a scopului legitim a Deciziei emise. Din preambulul Legii nr. 26/2022 rezultă că scopul acesteia constă în sporirea integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii și organelor specializate a acestora și în vederea sporirii încrederii în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor, dar și în general, în sistemul justiției.

Din decizia contestată și actele prezentate de pârâtă nu rezultă care din aceste scopuri sunt urmărite prin soluția de nepromovare a evaluării. Oricare din aceste scopuri ar fi legitime, însă nici unul din ele nu este analizat.

Trebuie remarcat, însă, că Comisia este în mod fundamental liberă să-și aleagă scopurile sau scopul legitim, însă acest fapt trebuie să rezulte din conținutul deciziei și confirmat din actele dosarului administrativ.

Potrivit art. 29 alin. (2) lit. a) din Codul administrativ, o măsură este proporțională dacă este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege. Astfel, excluderea și nu doar limitarea dreptului de a fi ales în organele enumerate în Legea nr. 26/2022 chiar pentru presupuse încălcări nesemnificative reținute de către Comisie nu este la caz o măsură adecvată pentru atingerea scopurilor expuse în lege. Având în vedere problema stringentă în buna funcționare a organelor de autoadministrare judecătorească la momentul emiterii deciziei, neevaluarea candidatului, nu doar că nu se încadrează în motivele de neevaluare, dar constituie o încălcare inutilă și, prin urmare, ilegală a drepturilor reclamantului.

Totodată, conform art. 29 alin. (2) lit. b) din Codul administrativ, o măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă este necesară pentru atingerea scopului. Conform acestui element al proporționalității înseamnă că măsura oficială trebuie să fie cel mai blând mijloc de atingere a scopului de reglementare. Comisia de evaluare nu a efectuat această analiză la caz. Astfel, Comisia de evaluare nu a analizat alternativele de reglementare a cazului individual care să îndeplinească scopul de reglementare în același mod. Dezavantajele pe care le presupun alte opțiuni de reglementare trebuie luate în considerare și stau în calea caracterizării lor ca mijloc mai blând. Participarea candidatului la alegeri pentru funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii cu constatările unor

probleme minore plasate în spațiul public și care fac parte din realitățile sociale ale Republicii Moldova, reieșind și din modificarea constantă a legislației naționale, ar fi fost o măsură mai blândă pentru atingerea scopurilor dorite.

Conform art. 29 alin. (2) lit. c) – (3) din Codul administrativ, o măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă este rezonabilă. Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit. Această cerință implică o punere în balanță a valorilor protejate juridic. Cu cât dreptul este mai vătămat cu atât mai mult se cere ca avantajul de pe urma ingerinței să fie superior. Este de notat că, excluderea dreptului judecătorului de a fi candidat la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii antrenează după sine nu doar o ingerință, dar o anulare improprie a dreptului de fi ales în această funcție. Astfel de soluție nu poate fi acceptată într-un stat de drept, ea fiind incompatibilă cu demnitatea omului și cea de judecător. Scopul încrederii în justiție poate fi realizat prin mijloace complexe, dar în niciun caz prin reducerea la zero a ideii de alegeri libere, transparente și în condiții de concurență în funcțiile de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și organelor acestuia. Judecătorul, fiind în funcție, se prezumă a fi integru, iar în cazul în care se demonstrează contrariul atunci urmează ca acesta să fie eliberat ponderat din sistemul judecătoresc printr-o procedură disciplinară sau altă procedură, care să țină cont de garanțiile independenței sale. Completul de judecată special notează că, scopul Legii nr. 26/2022 este printre altele de a spori încrederea în justiție.

În sinteză la acest aspect de legalitate, Completul de judecată special constată că, decizia Comisiei de evaluare este contrară și principiului proporționalității.

Completul de judecată special remarcă faptul că, statul a investit Comisia de evaluare cu prerogativa de a se ghida de anumite standarde pentru a selecta cei mai integri candidați la funcția de membri *inter alia* în Consiliul Superior al Magistraturii, care la rândul lor ar putea asigura corectitudinea funcționării sistemului judiciar per ansamblu, inclusiv prin aplicarea unor politici coerente și conforme cu standardele general acceptate.

Reclamantul a demonstrat completului de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție caracterul plauzibil al elementelor invocate în contestația sa, care ar putea duce la promovarea evaluării sale.

Totodată, Completul de judecată special notează că, Comisia de la Veneția a recomandat că, decizia finală în privința evaluării să fie luată de către instanța de judecată competentă. În pofida acestui fapt, Completul special de judecată subliniază că, din rațiuni de protecție efectivă a drepturilor este în drept și obligat să desfășoare un control judecătoresc de legalitate deplin asupra chestiunilor de fapt și de drept.

Chiar dacă, Completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție este limitat în adoptarea unei decizii finale, totuși argumentele, concluziile și constatările sale sunt obligatorii și executorii pentru Comisia de evaluare. Această concluzie se desprinde direct din prevederile art. 120 din Constituția Republicii

Moldova, care reglementează caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive.

Completul special de judecată își întemeiază argumentul său pornind și de la jurisprudența Curții Constituționale, care a reliefat că, chiar dacă completul special al Curții Supreme de Justiție nu poate obliga Comisia de evaluare să promoveze candidatul evaluat, argumentele și concluziile făcute de această instanță în cazul soluționării contestațiilor rămân obligatorii pentru Comisie (DCC nr. 42 din 06 aprilie 2023 § 143).

Completul de judecată special notează, că tot din rațiuni de control judecătorec efectiv, dar și din motive de calitate a legii, Comisia nu este obligată, după dispunerea reluării procedurii de evaluare, să cerceteze alte circumstanțe decât cele care au stat la baza admiterii acțiunii reclamantului.

Astfel, evaluarea după reluarea procedurii nu ar trebui să se transforme într-un argument și activitate circulară vicioasă, fapt care este contrar standardului de protecția efectivă a drepturilor, certitudinea juridică și efectul obligatoriu al hotărârilor judecătorești definitive.

Completul de judecată special menționează că circumstanțele reținute de Comisia de evaluare nu se încadrează din perspectiva proporționalității în motivele de nepromovare a evaluării candidatului Holban Vladislav.

Astfel, excluderea și nu doar limitarea dreptului candidatului Holban Vladislav de a participa și de a fi ales în calitate de membru al Consiliului Superior al Magistraturii pentru faptele minore reținute de către Comisia de evaluare nu este la caz o măsură adecvată pentru atingerea scopurilor expuse în legea, însă neconcretizată în decizia contestată. Având în vedere problema de buna funcționare a organelor de autoadministrare judecătorească la momentul emiterii deciziei și nepromovarea candidatei pentru faptele minore, nu doar că nu se încadrează în motivele de nepromovare, dar constituie o încălcare inutilă și ilegală a drepturilor enunțate.

Completul de judecată special reiterează că măsură întreprinsă de autoritatea publică pârâtă este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit. Acesta cerință a legiuitorului implică o punere în balanța a valorilor protejate juridic, o pondere a intereselor în joc. Cu cât dreptul este mai vătămat, cu atât mai mult se cere ca avantajul de pe urma integrității să fie superior.

Prin urmare, excluderea dreptului judecătorului de a fi candidat la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, antrenează după sine nu doar ingerința dar o anulare improprie a dreptului de a fi ales în această funcție. Astfel de soluție nu poate fi acceptată într-un stat de drept, ea fiind incompatibilă cu demnitatea omului și cu cea de judecător.

Din considerentele menționate, completul de judecată special relevă că, în prezenta cauză se regăsesc temeieri legale de a anula decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 7 din 21 decembrie 2022 cu privire la candidatura lui Holban Vladislav.

Completul de judecată special reține că ilegalitatea deciziei contestate duce la anularea deciziei și dispunerea reevaluării candidatului. Or, dispunerea reevaluării este rezultatul final și implicit care include pierderea valabilității deciziei conform art. 139 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (a se vedea DCC nr. 42 din 06 aprilie 2023 § 143; cauza Ramos Nunes de Carvalho e Sá vs Portugalia [MC], 06 noiembrie 2018, § 184 și jurisprudența citată acolo).

În conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. b), 195 Codul administrativ, art. 238-241 din Codul de procedură civilă, art. 14 alin. (6), alin. (8) lit. b), alin. (9) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

decide:

Se admite acțiunea în contencios administrativ înaintată de Holban Vladislav împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor privind anularea deciziei nr. 7 din 21 decembrie 2022 cu privire la candidatura lui Holban Vladislav, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii și dispunerea reevaluării candidatului.

Se anulează decizia nr. 7 din 21 decembrie 2022 cu privire la candidatura lui Holban Vladislav, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii.

Se dispune reevaluarea candidatului Holban Vladislav de către Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Mariana Pitic

Ion Guzun